

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1954 — Anv XXXVIII
BARCELONA 9 DE JUNY DE 1916

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims — Atrassats: 20

CATALANS ABANS QUE TOT

— Poseu cura en la vostra actitud, que ja sabeu que a mi no'm costa gaire de juntar les mans.

MASOQUISME

ELS homes d'esquerra estem passant la major desventura de la nostra vida. Lluitar anys i anys, conservant els ideals amb el fervor d'un record de família; triar ara un home, i després un altre, i confiar encara en l'aparició d'un capdill, igual que uns jueus que esperen l'adveniment del Mesies; ésser intranzigents, fanàticament intranzigents, amb l'enemic, i acabar per no tenir altre remei que respectar-lo i fins aplaudir-lo, francament, resulta excessiu per a les nostres ingenuïtats idealistes. En Cambó no és el nostre home i en fa. Per què? Per abdicació d'aquells que ens digueren serien els nostres apòstols i han acabat tornant a les soletats familiars, deixant que'ls adversaris ens agafessin la bandera. Aquella bandera, senyor Carner, tant baixa, tant torçada i tant mal acompanyada!

Si l'home que hem de respectar no es digués Cambó... Perquè, en Prat de la Riba, té el prestigi de les seves eficàcies misterioses. Va llegir *El Príncep*, d'en Maquiavel, i el practica, ficat dins d'una moderna americana. Quan un home pot prestar un servei a Catalunya li llença el llaç i el lliga a una pota de les taules de la Mancomunitat. Un laborant, un laborant laic, al qui admirem una miqueta, tal volta perquè no tenim el gust de conèixer-lo. En Pere Rahola, resultaria un *leader* plè d'infamies. En Ventosa i Calvell, una agradable silueta, que posaria sempre, en accions i en discursos, una mica de «chic». Però, en Cambó? Quan li dèiem traïdor, no havíem de fer, per a aportar una prova, més que publicar el seu retrat d'Iscaïot malaltic. És un d'aquells homes que, si no tinguessin anomenada, no gosaríem presentar-lo a les amistats. Però ara, tota la seva irradiació antipàtica l'ha projectada a Madrid, i amb una sequetat digna de la seva ànima eixuta, amb vibràtil precisió nirviosa, ha enganxat a la porta del Congrés el repte de Catalunya. Del document, penja, en substitució dels antics cordons de seda dels missatges, un nirvi de la mà escarlata d'en Cambó.

Nosaltres podríem objectar an els regionalistes que no són ells, que som nosaltres, els que han imposat el seu esperit en la política catalana. La nostra posició era d'un radicalisme conminatori. Si la «Lliga» l'admet i l'imposa, senyal de que la raó era nostra i d'ella l'equivocada orientació. Que són ells els únics procuradors que li queden a Catalunya? Això no desvirtua el nostre pensament. Què se'ns en dona de la mà que aixeca l'antorxa,

si era aquesta la que nosaltres redreçàvem? Els nostres homes ens resultaren febles o claudicants. Si uns altres arriben i fan valguer lo nostre, amb ells no anirem mai, però els nostres visques rodejaràn lo que demandin o lo que ens portin.

I arriba aquest moment decisiu d'en Cambó, en hores de deserció revoltant. Es en Junoy, anclant definitivament en la monarquia; en Salvatella, ingressant en el partit lliberal; és un altre diputat del qual s'anuncia també la claudicació. I en Coromines, seguint les lectures de la Bíblia, i en Carner, comentant l'Alcubilla! Quan en Cambó arriba triomfant a Barcelona, nosaltres seguirem el seguici clamorós, com un *via-crucis*, com un romiatge de contrició per les nostres culpes. I, si poguessim, pregaríem a la gentada passés per davant de les cases d'en Carner i d'en Corominas. Com que nosaltres no tenim esma per a apedregar-les, ells podrien donar-los-hi les gracies.

PARADOX

La llei de les subsistències

A una casada jove

Quan llesquis pa recuit, toma les molles que cada engruna costa un dineral i ha d'ésser molt petita que no porti tanta farina com un gra de blat.

Quan facis sopes, posa un xic de compte que'l foc no agafi al cul de l'olla el pa qu'entre granets de sal i llunes d'oli puja, baixa, volta que voltaràs.

Quan trïis les mongetes, ten cuidado, que al esmunyi una brossa o pedruscall no't fugi un gra per entre les clarianes dels dits, o pel curull de cada mà.

Quan obris les tavelles de les faves, obre-les en canal que'ls grans petits, amb cella o sense cella, pregunen pels descuidats.

Quan amb ganivet pelis patates ten cura a fer pells primes i estalviar, que'ls emplastres se fan d'altre farina, aquella no s'aplica als encetats, serveix per fer fideus de totes mides i cent invencions més dels industrials.

Per evitar que'l vas plè se traboqui, beu amb porró, que fa més català, i aixís no tacaràs les estovalles, no gastaràs sabó ni beuràs tant.

La llei de subsistències vé de fóra però si la vols fruïtera, fes-la entrar, aplica-la a la cuina si verament no vols patir de fam.

J. COSTA I POMÉS

L'ASPIRACIÓ CATALANA

—Si ho tens al cap, posa-t'ho als peus.
—Ho duc al cor, i del cor no hi ha qui m'ho arrenqui.

Del Jardí dels humoristes

UNA HISTORIA TRISTA

—No'm negaràs que hi ha històries tristes que fan riure bastant.

—Veiam, conta-me'n una.

—La del nostre amic Bovinet, per exemple. Figura't un pobre *pelut* que's troba a les trinxeres sense cap quarto per a fer la copa ni per a comprar tabaquet, i que no té cap parent en tota la França per a que n'hi envii.

—Ja és trist, ja, però per ara no fa riure.

—Doncs aquest xicot, que no deixa de tenir enginy, ¿quina s'en va empescar, per a conseguir algun centim?... Va escriure a un capellà desconegut demanant-li protecció. El capellà va acceptar joïós el fer-li de padrí i de tant en tant li enviava algun franc i moltes medalles, escapularis i estampes, que ell s'apressurava a vendre als tres o quatre soldats fanàtics de la seva companyia.

Però això va durar poc. Un dia reb una carta del mossèn:

«Estimat fillol: La vostra vida corre imminent perill i crec que lo millor és treballar per la salut de la vostra ànima. D'ara en davant tots els diners que us enviava els destinaré a misses per a encomanar-vos a Nostre Senyor.»

—Imagina't l'efecte que aquesta lletra degué causar al pobre Bovinet.

—Què va fer aleshores?

—Aleshores es va dedicar a escriure als farmacèutics de París assegurant-los que s'havia curat radicalment de mals imaginaris amb remeis de la seva especialitat.

—I feia diners amb aqueix procediment?

—Uil... Escolta: Va començar enviant el retrato i un certificat al autor de les cèlebres *Pastilles Pectorals* i a volta de correu va rebre, en canvi, 50 francs. El retrat i la carta foren reproduïts en tots els diaris francesos. Al veure que l'enredada li sortia bé, va escriure tot seguit al inventor del *Sponjol* contra els encostipats i la disenteria. «Netejeu-vos els budells!» diu el prospecte; i en una carta, escrita en llapiç a les mateixes trinxeres, certifica en Bovinet que se'ls ha netejat, budells i ulls-de-poll, i que ja es troba bé, disposat a atipar-se de ranxo i a fer sis hores de camí, lo qual no deixava d'ésser veritat. Aquesta martingala li valgué altres 50 francs.

—I l'home, es clar, va repetir el truc?

—Tu diràs!... Encantat de l'èxit, va fer-se retratar altre cop (12 retrats, 60 cèntims) i n'envià un acompanyat del corresponent certificat de curació, a les molt celebrades

PASTILLES
ATT
ER A
ELUTS
ALIDS

la gerència de les quals contestà al soldat mostrant-se «gratament sorpresa de la ràpida cura del héroe M. Bovinet», i li acompanyava un bitlletet de 25 francs. Seguidament va escriure al fabricant d'una pomada pels panallons dient-li:

«Estimat senyor: Desde que'm serveixo del excel·lent *Quenottol*, no he tingut mai més els peus gelats».

Sinó que aquesta vegada, en comptes de quartos, va rebre, amb caràcter de gratificació, dos tubos de pasta per a les dents.

El fet és que amb el seu enginyós sistema de la carteta i el retrat, l'aixerit Bovinet havia trobat el seu «modus vivendi»

—I va durar molt aquella farsa?

—No gaire. Va durar fins el dia que de un acreditat farmacèutic, va rebre en contestació la següent carta:

«Senyor Bovinet: Molt senyor nostre: Agraim el bon intent, però ens estranya, sobre tot trobant-se vostè a les trinxeres, que digui que li ha anat tant bé la nostra «Hetaïrose». Devem fer-li avinent que aquest específic perteneix exclusivament a l'higiene secreta de les senyores.»

—Ja-là!... Ja-là!... Ja-là!... Ja-là!...

—Ja veus com hi ha, fins i tot en plena guerra, petites històries tristes que fan riure.

U. NORMAND

Els orientats

Un llegidor, que's vol orientar, ens va escriure preguntant per la significació de la frase, que usavem en nostre número anterior, «nèixer orientat». Així, a primera vista, sembla que signifiqui *vivir*, no *badar* o *anar a la seva*; emperò se poden tenir totes aquestes qualitats i no haver nascut orientat. Un viu pot cometre alguna etzegallada o descobrir la seva vivesa ostensiblement. Un que no bada, és un que treu profit o que impideix que'n treguin d'ell, però sense altra qualitat que obrir l'ull nit i dia per a no passar per totxo o manso. I el que va a la seva, finalment, pot donar la sensació d'un home poc escrupulós i fins barroer de procediments. Tots aquests volen orientar-se, precisament perquè no han nascut orientats.

Espondaniament, sense obrir l'ull, fer-se el viu i no badar, el que neix orientat fa aquestes tres coses, però per dintre, sense que ningú pugui objectar-li que les practica. Una aplicació política: els radicals no baden i els regionalistes han nascut orientats. Una altra aplicació: en Ribera i Rovira obra l'ull i l'Ors va nèixer orientat. Els que arriben a la vida amb aquesta condició, no fan cap etzegallada, són xicotets seriosos, no equivoquen mai el camí de l'armari del pa i quan són triats per a un càrrec o una representació, a ningú li ve de nou. La característica d'ells consisteix en coordinar la vida real i la vida ideal. Per exemple, la seva vocació matrimonial és una passió amb quartos.

I hem arribat al final d'aquesta ínfima divagació, sense haver dit res a cau d'orella. Però era necessària. El a cau d'orella és molt breu. En Salvatella deixa d'ésser republicà. Cosa pública. En Salvatella ingressa en el partit lliberal. Cosa prevista. En Salvatella ara diuen que's casa amb una filla del comte de Romanones.

En Salvatella va nèixer orientat.

Una incorrecció

Aquella nit, era una nit trista per a nosaltres francòfils. Els diaris anunciaven una victòria naval alemanya i l'almirallat anglès no ho desmentia. Ha estat després,

quan s'ha sabut que les perdues germàniques són tan importants com les angleses.

Però aquella nit, la del banquet an en Díaz Retg, ho fou d'una mica d'angunia. Els anglesos ens defraudaven, els anglesos havien tingut el seu Marne naval.

Quan agafarem el menú trobarem un plat insultant, un plat insolent. El sopar, fet a base de condiments al·liats, anunciava aquesta vianda alarmant:

—«Tournedos a l'anglesa».

La «Marsellesa» d'en Queraltó

Perorava en Queraltó amb la empenta d'un home que callava feia dos anys. La gentada udolava a cada renglera de majúscules que en Queraltó deixava caure. La Vida, el Dret, la Justícia, Jo... i la Sala Imperi retrunyia.

En Queraltó no sabent ja que dir per a posar un final digne an aquell entusiasme, va creure que un xic de Marsellesa seria l'acabament millor i aixecant el braç amb aquell gestic del quadre «Rouget de Lisle, a casa de l'alcalde de Strasbourg», començà a cantar l'himne revolucionari:

—Anem, anem!

No, no era així. En Queraltó, tornà a aixecar el braç.

—Marxem, Marxem...

En Queraltó feu una ganyota de contrarietat. El públic somreia. Tornà a aixecar el braç:

—A la guerra, a la guerra...

Callà, a l'últim, no recordant-se ni del «Allons, enfants de la patrie», francès, ni del «A l'arma, a l'arma, fills del poble!» d'en Clavé. En Queraltó no sabia la Marsellesa!

Els «embochés»

Els alemanys deuen perdre amb l'exportació. En la seva terra són capaços de fer pa amb sorra o de construir amb cartró patates digeribles, però an aquí encara no han aconseguit publicar un bon periòdic que en León Roch faria amb dues pessetes i en Pintado amb una.

Però a l'últim els nostres «embochés», petits turcs de redacció, s'han decidit i per a respondre an aquells que'ls hi deien no sabien

—D'en Callén en Callén se pelen, o l'últim defensor de l'intangibilitat de la patria.

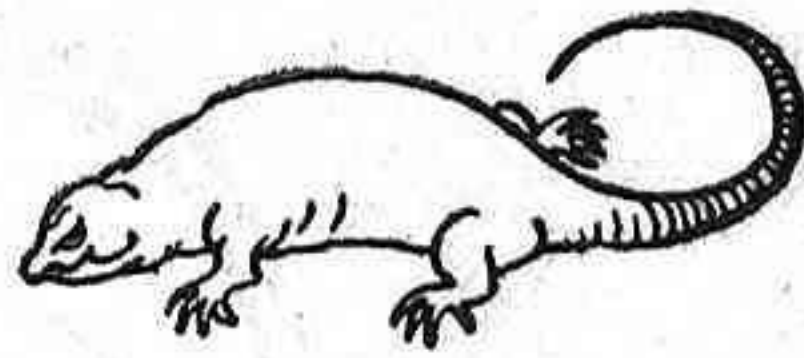

UN REÇAGAT

—Sab si fa molt que han passat per aquí els del requetè?
—U!... bastant!... I pel pas que duen no trigaràn gaire en arribar a Sant Boi.

confeccionar un diari, n'han confeccionat dos i en un, record no conseguit encara a l'anquilandia. El passat dimars, *El Dia Gráfico*, se'n deia així, en una plana, però en la següent, ja no era *El Dia Gráfico*, sino *La Tribuna*.

I és que els redactors de *El Dia Gráfico*, estan completament alemanyitzats. Els redactors d'*El Dia Gráfico*, diuen que no són de carn i ossos, sinó de celuloide.

Agafades

L'altre diumenge un brau agafà, collí i recollí al des- tre senyor Malla en la plaça de toros dita Monumental. Pobre senyor Malla! les tripes diu que li eixien ventre avall com les de la mare de nostre amic Gargantúa. Què s'hi farà? Són coses de l'ofici; qui no vulgui polys que no vagi a l'era.

Are qui deu estar empipat de l'agafada és el senyor comte de Romanones collit i recollit per aquest *berrendo en negro* que's diu Emili Junoy.

Hi ha un conte vell en el qual s'explica que el cèle- bre poeta Camprodón fou citat al jutjat per a fer d'home bo de un col·lega tant conegut com ell, en Narcís Serra.

En Camprodón en defensa de son amic feu un dis- curs preciós pero de tan poca eficacia jurídica, tant poc raonat que per unanimitat el tribunal condemna al Serra (don Narcís):

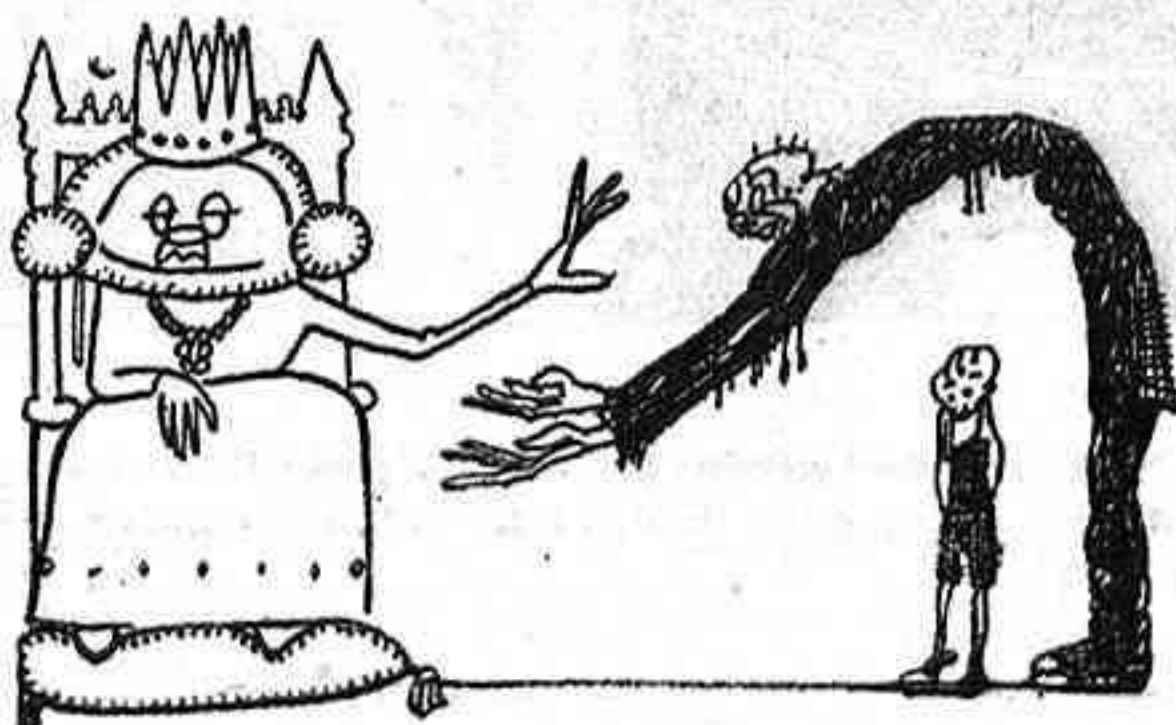
Aquest a la sortida, encarant-se amb son confrare li digué.

*Camprodón me diste un palo
con este discurso ameno.
Yo te traje de hombre bueno
y me has salido hombre malo.*

En Romanones, l'Alba, l'Amós i demás comparses del partit lliberal podran dir, referint-se al senyor Junoy:

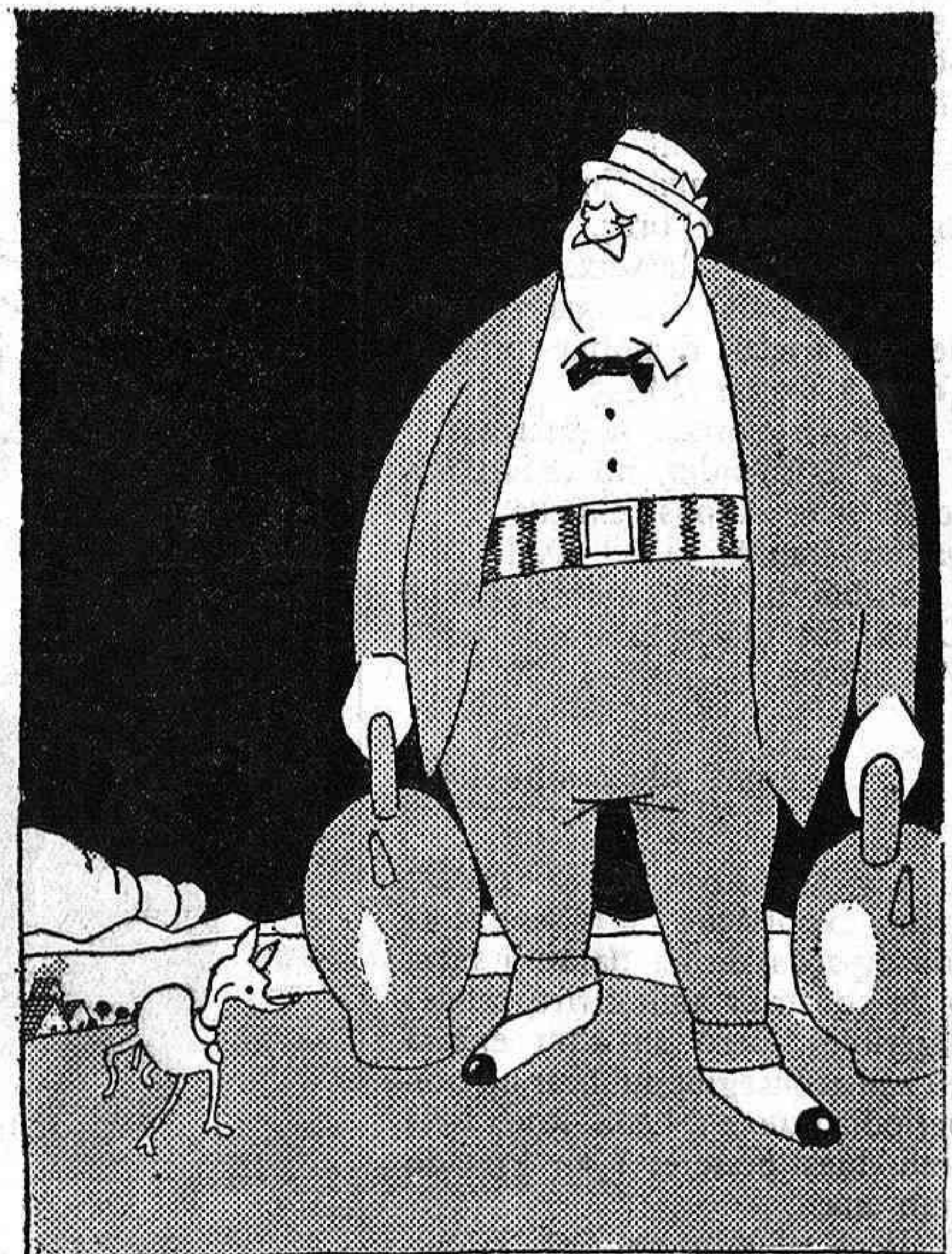
*Si en las graves ocasiones
Ayudas al adversario,
No necesito adhesiones;
Que para el luchar diario
En el salón de sesiones
Siempre hay correligionario
Dispuesto a dar desazones.*

An els altres, i no o nosaltres com vostè fa senyor Junoy.

EL BON GERMANÓFIL

—Gran notícia: Lord Kitchener i els gene- rals del seu Estat Major, tots ofegats.
—Vol dir?... Miri que si's confirma soc capaç de convidar-lo a una altra copa...

EL BON NEUTRAL

—Jo, si pogués, a cada línia de foc hi aboca- ría un cantil d'aigua fresca.

Mal de cap

Ara tinc mal de cap, de mals-de-cap mai me'n falten, però ara de més a més tinc mal de cap i com que això és una cosa molt avorrida, per a passar el temps i esperar que se'n vagi m'entretinc jugant amb ell.

La mala bestia maleïda que s'anomena migranya, se m'ha aferrat al front i allí rosegua; sembla que vegi que parlo d'ella i les seves facecies i per a impedir que la tregui a la vergonya pública, estira les potes i m'apreta els ulls pensant: Aixís no podrà escriure.

—Fes-te fuma, mala bestial!

Un esforç de voluntat i anem seguint.

Ella no's dóna. Ara'm pica sobre'l front com si dels meus òssos ne volgués fer grava per a una carretera i jo fos pedrà de Montjuic; després m'apreta, m'apreta el cervell amb totes dues mans per a veure si podem arribar al dolor agudíssim que't fa caure en desmai.

—Res!

—Ah no? Perfectament. Aleshores xucla tota la sang del còs i la llença a les petites arterioles que me roden per dintre'l cap i aquestes adolorides per tenir que soportar la pressió bàrbara, clamen dolorosament.

—Res!

Folla com si fos alemanya, la migranya aleshores ataca un punt reduït i ho fa fort, de selvatge. Cap dolor és semblant al que ara sento, ni el mal de caixal, ni el mal de ventre, però: Res!

Se'n va vençuda. Aleshores jo retut me llenço al llit i dormo sense cap mena de somnis, dormo tant tranquil com dormiré quan vinguin els capellans i se'm emportin.

LA GUERRA DELL'ASINO.—Llibret còmic italià, atapeït de caricatures del celebrat Rata Langa i d'altres artistes. Notes satíriques en prosa i en vers parlant de la guerra, amb aquella desinvoltura que caracteritza als simpàtics redactors de *L'Asino*, el popular setmanari anticlerical que's publica a Roma.

GRAN COMBAT NAVAL EN AIGÜES DEL MANZANARES

—De qui serà la victòria?

DE LA GUERRA (*Rimas*), per *Emili Costa*.—Versos inspirats en la terrible lluita, demostren en l'autor un bon intent i una gran sinceritat, però amb això, desgraciadament, no n'hi ha prou. Ni les idees que les composicions enclouen són prou noves per a interessar al llegidor, ni la forma és sempre curiosament cisellada per a engrescar el seu esperit. El mèrit més gran de l'obra és el seu fons pacifista, i això com comprendrà és un mèrit exclusivament de país neutral.

COLECCIÓN EOS.—Tenim a la vista el quadern número 5, d'aqueixa interessant publicació eminentment popular que s'edita a Sant Josep de Costa Rica.

LECTURA POPULAR.—Inserta el fascicle publicat darrerament «Els raigs Y i Monòlegs», d'en *Albert Llanas*.

ELLAS Y ELLOS O ELLOS Y ELLAS.—Novela de *Carmen de Burgos* (Colombine) que vé publicada en l'últim número de «Los Contemporáneos».

SEPT SCIENCIES

HUMOR NEUTRAL

Amb aquest mateix títol i aquí mateix contàrem, no fa gaire, una enjogaçada anècdota suiça, una petita història ocorreguda en la frontera alemanya, que demostrava palesament la mena de simpaties que senten per als «boches» els nets de Guillem Tell.

Avui, a manca d'altra glosa més actual i més substancial, permeteu-me, estimats llegidors, que us dongui a conèixer, tosca i sentèticament, dues anècdotes més, curtes, ràpides, precises, ocorregudes igualment en el «país de les lecherías», de quina autenticitat no podreu pas dubtar quan vos digui que m'han sigut contades en el propi «Cafè Suiç», lo qual vol dir que fem beguda en bones fonts.

El primer fet té lloc en la mateixa frontera. Dos soldats suiços sojornaren en un alegre bosc d'abets. Tot fent gresca i fumant les seves pipes de cirerer, pipes franceses, se senten aixordats per un formidable repiqueteig de campanes.

—*Renoi, quina saragata!*—*exclama un dels soldats.*

—*Vé d'aquí darrerai! Són els alemanys!*...—*respón l'altre.*

—*¿Quin sant deuen celebrar avui, que repiquen tant fort les campanes?*

—*Cap sant.*

—*Doncs? per què toquen a festa?*

—*Es que deuen haver rebut una lliura de mantega.*

L'altre fet té per escenari un hermós llac fronteric; un llac tranquil i plàcid que s'ha tornat de plata de tant enmirallar-s'hi la lluna i les estrelles; un llac serè voltat de boscos, que perteneix meitat a Suïça, meitat a Alemanya.

Uns quants soldats suïços salten a un bót i comencen a pescar amunt i avall del llac. De sobte, a l'altre cap, per entre unes estepes, surten uns guardies alemanys, i es posen a cridar:

—*Ei!... companys!*

—*Què hi ha?*

—*Fòra d'aquí!... que no ho sabeu que aquesta banda de llac és nostra?*

—*Prou que ho sabem; i no tingueu por, que no us pendrem res que sia vostre.*

—*Sí, però mentrestant continueu pescant.*

—*Es clar que pesquem, però ficseu-vos-hi... Cada vegada que surt un peix i veiem que és alemany, el tornem a tirar a l'aigua.*—XARAU.

Obra de poeta i de dramaturg, *Las flores de Aragón* és un equilibri ponderadíssim d'interès i gracilitat. El senyor Marquina (Eduard) ha escrit una comedia agradabilíssima on, a voltes, d'un ambient meravellosament evocat i reflexat, s'hi dibuixa la jovenívola ardidesa, plena del llevat que havia d'ésser la grandesa del futur, de l'Infant Ferràn d'Aragó. A son costat, la princesa Isabel de Castella, amorosa i decidida, triomfa de les lluites i intrigues que, entorn a son casament, teixiren els cortisans ambiciosos.

L'elevació poètica de que dona en Marquina bellíssima mostra en *Las flores de Aragón*, corre parella amb l'habilitat teatral. I aquesta té un únic mancamment: no haver volgut reduir a un parell d'escenes tota la bellesa de l'acte darrer. Anem a dir que si an ell l'interès decau visiblement per mor del sapigut i inmodificable desenllaç, en canvi, el poeta, ha sapigut donar-li, vident civil de la significació del moment històric evocat, la transcendència de les paraules plenes d'eternitat. Però aquestes coses no arriben al públic, generalment; ni els tres primers actes de *Las flores de Aragón* li eren preparació per aital amplia visió del futur. Malgrat aquest defecte, que ho és teatralment parlant, el públic aplaudí sorollosament l'obra. Se'm permetrà que judiqui que'l públic exercia justícia. La companyia representà la comedia acuradíssimament. La Guerrero i en Díaz de Mendoza brodaren la gracia jove i ardida de sos papers. I els senyors Palanca, Cirera i Carsi, estigueren, en els séus, inmillorables. Molt bé les senyorettes Hermosa i Ladrón de Guevara.

Després de *Las flores de Aragón*, estrenaren, al «Novedades», *Campo de armiño*, una de les darreres obres d'en Benavente. No ha sigut unànim la crítica al judicar aquesta obra. Hi ha hagut de tot. Des de l'elogi imparcial d'un home de teatre, com el meu amic Casimir Giralt, que, en mon concepte, és qui ha vist millor l'obra, fins la més dura censura, també imparcial!, passant per la finor experimentada i hàbil de les insinuacions mal intencionades, tot s'ha dit davant

aquesta obra d'en Benavente. Bé està; no haig d'ésser jo precisament, el més humil i el més insignificant de tots els que, a Barcelona, exercim de crítics, el qui vulgui dogmatitzar. Però sí que'm permetré recullir l'única afirmació que, explícitament o tàcita, se desprèn de totes les disertacions crítiques: el prodigi de tècnica, la segura i forta habilitat de construcció, l'acert en la modelació d'ànimes. I si tot això és veritat, si l'autor dramàtic ha triomfat del públic amb aquestes armes, jo no m'atreviria a mal judicar de sa intenció, de l'essència íntima de son pensament que, davant d'un fet així, són quasi bé sagrades de tant que mouen el respecte.

La companyia Guerrero-Mendoza donà a *Campo de armiño* una interpretació senzillament perfecte.

Bò serà insistir avui respecte a l'excelència artística del senyor Díaz de Mendoza i Guerrero. L'interpretació del difícil paper de *Gerardo*, seria suficient per a acreditar-lo. La prodigiosa expressió de matços, que és una de ses valors més substancials, li dona, a l'encarnar el protagonista d'aquest drama, tota la flexibilitat necessaria per a que l'ànima infantil que's desenrotlla i que en el silenci ha sofert tots els dolors, visqui son drama. Ni el gest, ni el matç tenen secret per al jove actor.

Al teatre «Romea» ha celebrat son benefici l'excel·lent actor Emili Díaz. Les moltes simpaties amb que compta i l'admiració amb que es té el séu art, se posaren de relleu.

Com per a reduir la rancietat d'un programa massa anti-quat, estrenà el beneficiat una petita joia de l'«Amichatis», *Cuando la luna rie*; és una mostra deliciosa i gràcil, plena de lluminosos reflexes de lo que son autor pot arribar a fer en el teatre, si es decideix a conreuar-lo. Obtingué molts aplaudiments.

Així mateix el beneficiat fou festejadíssim.

Al «Tívoli» han estrenat darrerament una revista titulada *La Europea*, que té—i és de notar en genre tant amanerat—bastanta originalitat.

Dimecres, un altre benefici a «Romea». El graciós i aplaudit actor còmic Sánchez Bort el celebrà amb *Amores y amorfios*.

Per a la setmana entrant, reservem parlar de teatre català, amb motiu de les representacions dutes a cap al «Pompeya».

FARFARELLO

Cap a Madrid

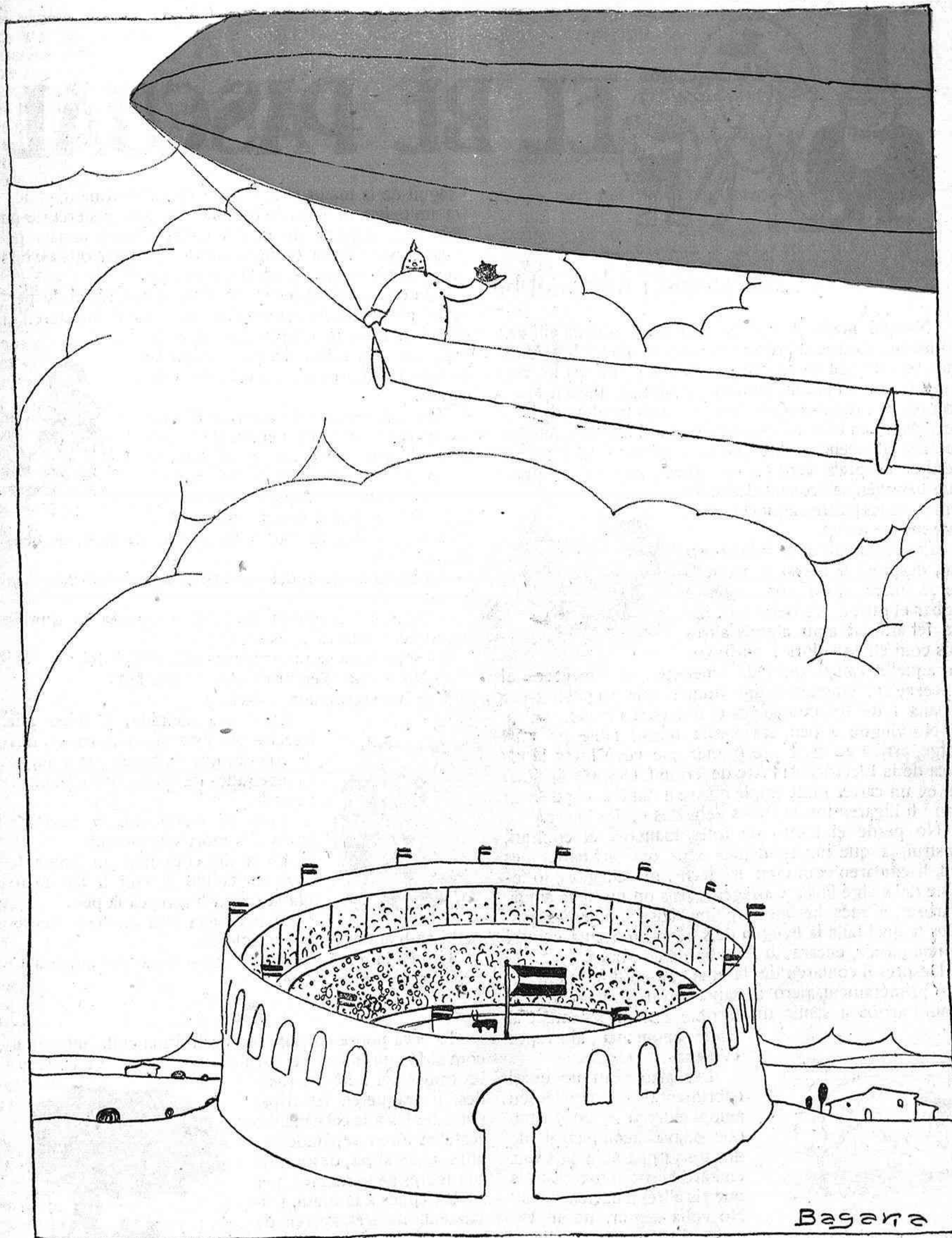
Cal confessar que pocs debats parlamentaris hauràn tingut la virtut d'interessar més fonament a l'opinió que'l que ara s'està discutint, o s'acaba ja de discutir en el Congrés.

Prova d'això és que'l séu sol anunci ha fet bellugar a molta gent d'aquí que s'ha traslladat a Madrid, desitjosa d'escoltar els formidables parlaments que forçosament haurà tingut de provocar la valenta «esmena» dels diputats regionalistes.

La majoria dels diaris barcelonins han enviat redactors especials a les sessions, i sabem d'alguns directors que hi han acudit ells en persona.

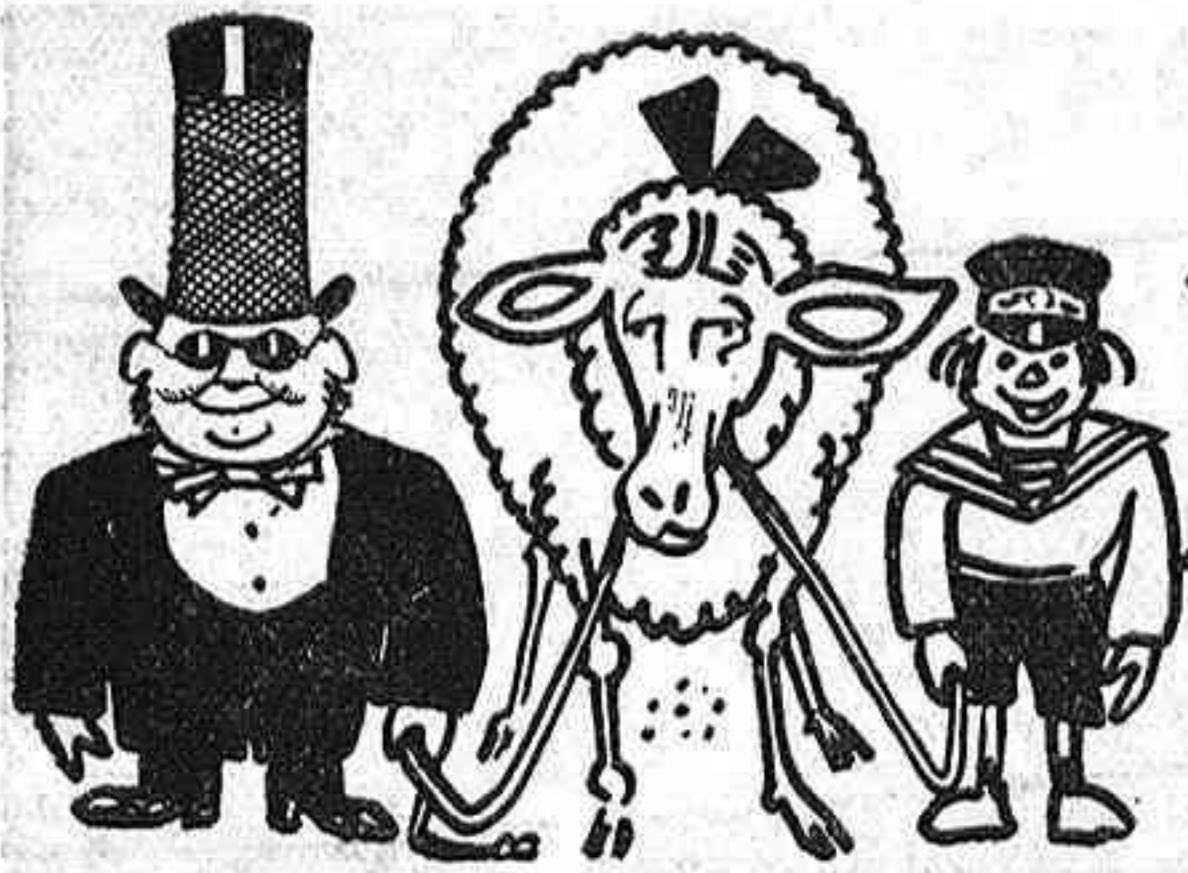
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, que en les coses que afecten a Catalunya en general, i molt particular a la nostra estimada llengua, no s'ha quedat mai endarrera, tindrà també la seva digna representació entre els catalans patriotes que van a rebre impressions directes en la mateixa Cambra de Diputats.

Amb tal objeclle, el nostre propietari va sortir dimecres passat cap a Madrid. D. Antoni Lòpez, al marxar, va assegurar-nos que tindriem aviat notícies ben fresques, de bona tinta i de primera mà.

L'HOME DEL ZEPPELIN

—An aquests l'única manera de fer-los trencar la neutralitat, seria bombardejar-los les places de bous.

EL BÈ PASCUAL

Vida, passió i mort del bè

Nasqué nostre hèroe en una closa situada allí dalt, en les muntanyes alteroses on, segons el cèlebre Maragall, van de tant en tant les ciutats. Un cop nat ho vegé tot verd, no en el mal sentit de la paraula, que a n'aquest color li han donat alguns, fent-lo com a bandera de lo llicenciós, ni en el sentit esperantista molt més horrible que lo de la tal llicència, sinó que ho vegé verd tal com era, verd en els prats, verd en els arbres, verd en les aigües que baixaven saltironant desde les cimes on les pariren aquelles neus que mai se fonen.

Perfectament; quan més broma feia, després de deixar la mamella de sa mare, quan començava a trobar el gust a les herbetes i havia fet amistat amb alguns altres xais com ell saltadors i aficionats an aquella cançó que fa: hmeeeeee...e! hmeeeeee...e! hmeeeeee...e! vingueren uns homes que l'agafaren per la llana i de les muntanyes el portaren a ciutat.

No vingué a peu, era bestia massa feble per a tal viatge, arribà en tren i lo primer que vegé foren la Fàbrica de la Electricitat i l'Arc de Triomf. Després el situaren en un carrer molt ample que se'n diu Passeig de Sant Joan i li lligaren tot de cintes i cintetes en les llanes.

No perdé el temps de totes maneres, al contrari, s'instruí, ja que uns semblants séus, que arribaren més tard, li contaren com eren les terres manchegues, lo terrible del viatge fins a Cartagena, país on no hi ha aigua, ni arbres, ni més herbes que una cosa anomenada *palmitos* la qual talla la llengua dels bèns ignocents com si fos una navaja, encara no l'has ficada a la boca.

Després li contaren de la mar, an ell li feu molta il·lusió primerament, però al saber lo que és mareig, se li esvaní i arribà a sentir un terrible horror solament al sentir anomenar al vapor «Villena».

Per això sentí un quasi cobriment de cor quan el séu amo l'entregà a un fulano que anava acompanyat de dos nois i una noia. Ja's veia embarcat i patint tots els mals que els altres li havien contat.

No volia seguir, no hi valia que li ensenyessin un manadet d'aufals, ni que l'empenyessin, ni que l'estiressin amb una corda que li lligaren al coll.

Per fi el comprador se cansà de tanta comedia i prenent-lo d'una revolada se'l carregà al coll, i en tal forma

i seguit de la mainada que s'ha citat anteriorment, el nostre amic feu sa entrada triomfal en una fusteria de un dels vells carrers de nostra ciutat abans aimats pel poeta Xavier Viura, la ingratitude del qual per dits carrers que li donaren gloria, no té nom ni perdó.

Un cop a cà'l fuster el bè dormí, després al despertar-se provà de menjar encenalls, però li encetaren la boca i de bona fè cregué que els encenalls eren les fulles d'aquells *palmitos* de que li parlaren els arribats de Cartagena.

Els nois després d'esmorzar el portaven a pasturar; les herbes de Barcelona no eren encenalls, però tampoc saboroses com aquelles a les que estava acostumat... Aquelles tenien un gust, les de ciutat tenien mil gustos, però cap de bò, de carbó de pedra, de pols, de benzina, etc., etc.

La bestia se decandia i el fuster, son propietari, deia tot estranyat.

—Aquest bè! aquest bè... No m'agrada lo que fa aquest bè. Veiam si se'ns morirà.

La seva dòna se preocupava de la pell, i deia:

—No sé com s'embruta tant. Què li feu?

I els nois responien: —Res!

Però era mentida, li feien mil facecies ells i els séus companys, des de volguer que embestís per a jugar a corregudes de braus, fins a pujar-li a cavall.

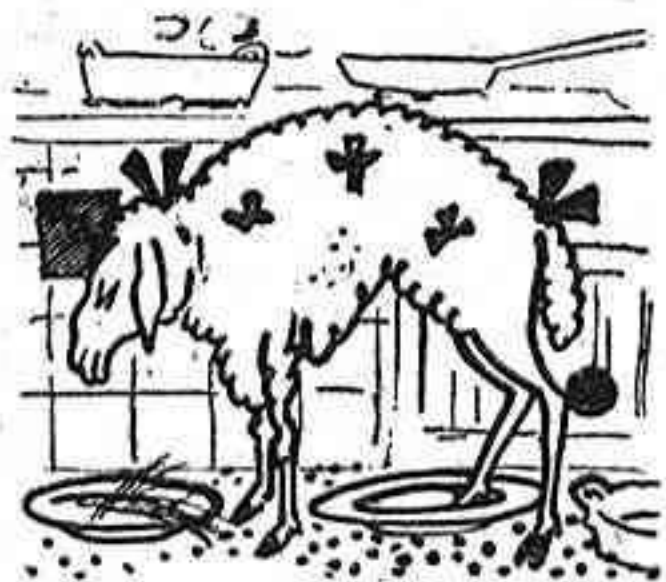
Però ell resistí tota la passió i arribà a la mort serenament.

En tal dia com avui un home li clavà un coltell al coll li feu rajar tota la sang i li arrencà la pell.

Quina pena feia la testa sense pell i amb aquells ulls tan dolços...

La pell la feren adobar, i ara serveix per a que s'hi pixi el noi petit del fuster.

La seva pobre còrpora fou destroçada amb tanta cura com si fós un malalt i el carnicer un metge. Li tallaren les cames per a fer-les rostides, li traguieren les tripes per a fer-les a la catalana, les costelles fóren separades les unes de les altres, després de tant temps de germanor, per a ésser cuites a la brasa, i, finalment, no s'escaparen de la golafreria ni ronyons, ni c..., que fóren menjats els uns, saltats, i els altres, a la madrilenya. El fuster i els séus, com si fossin jueus a Egipte, tot s'ho menjaren. Després, begueren molt vi.

arribant, des de aquesta ciutat a Barcelona, el diumenge amb una regularitat pasmosa.

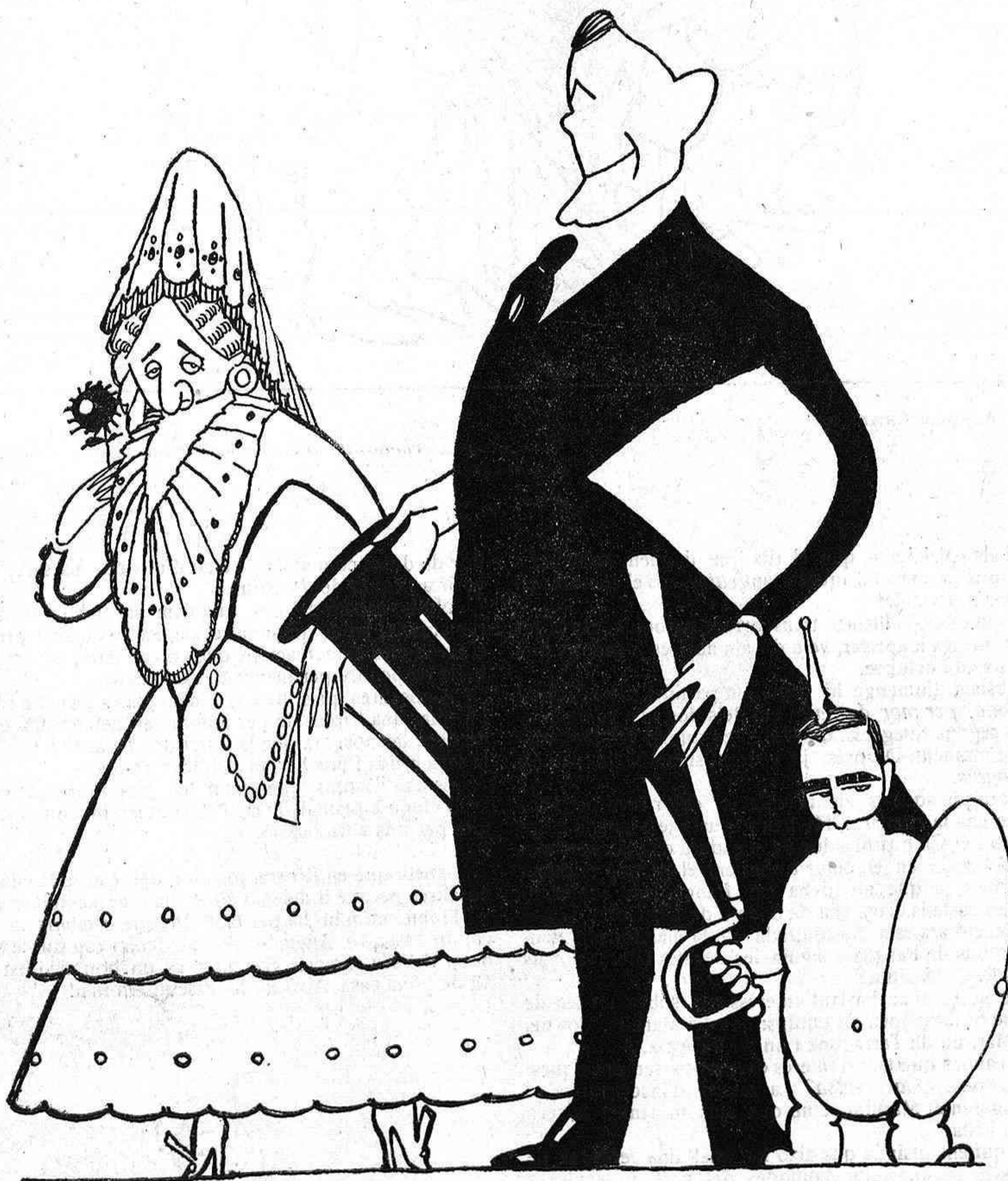
El guanyador de la cursa semblava ésser, al principi, en Moré, ja conegut i tantejador de la carretera Barcelona-Madrid, emperò una averia soferta en la segona etapa el retrassà més del regular agafant el primer lloc en Lluís Armangué, que ja no el deixà fins a Barcelona.

Aquest valent xicot poc abans d'arribar sofrí una *panne* però pogué reparar-la i conservar la davantera. Ignorem per quins motius l'Armangué se fa dir *Gué*, com porten molts periòdics. Serà moda ara això dels pseudònims entre *sportmen*?

Els amos de la cursa han sigut, doncs, els auto-cicles *David*, de fabricació catalana, ja que, segons se'ns assegura, són construïts pels germans Armangué, participadors, (i guanyador, un d'ells) de la cursa. La nostra enhorabona...

La nota culminant d'aquests darrers dies, en la *vie au grand air* barcelonina, ha sigut la cursa d'auto-cicles Barcelona-Madrid-Barcelona.

Sortits el dia 1 al matí, aquests valents cotxets, el mateix dia a les poques hores arribaren a Saragoça, sortien l'endemà cap a Madrid i el dia 3 de Madrid altre cop a Saragoça,

ARTISTES IL·LUSTRES

La família Mendoza-Guerrero, que es:à actuant amb gran èxit en el «Teatro de Novedades».

PASQUA GRANADA

La murga germanòfila de Barcelona celebrant la «derrota» de la esquadra anglesa.

Ah! i els participem, que el dia que tinguem *calés* per a comprar-nos un cotxet d'aquests tant *caios*, ens el comprarem marca *David*. Paraula!

—La vida foot-ballística transcorreix ensopida, car la calor que comença a apretar, ve a dir als nostres jugadors, que es desin fins a l'octubre.

No obstant diumenge hi hagué un partidet entre l'*Inter* i el *Badalona*, per mor de veure qui dels dos se'n va definitivament a segona categoria. Quedaren en que hi van els badalonins, de moment. Després, ja veurem si també hi van els *internacionals*.

Per cert que aquests xicots tenen el color verd per bandera. Això ens fa rumiar... Hi haurà qualche analogia entre l'esperanto i el Club proveïdor de jugadors de primera categoria? Tal vegada en el color trobaríem el perquè es diuen *internacionals*, ja que no hi ha cap francès, cap anglès, ni tampoc cap castellà. Tots són de Sans o de Les Corts.

—L'atenció ara està concentrada en la manifestació nàutica del dilluns de Pasqua o siguin les regates *internacionals* a rem del R. C. Marítim.

Prometen resultar bastant interessants sobre tot les de iols en que hi participen sis equips: dos del Marítim, dos del Club de Mar, un de Tarragona i un de Valencia.

La de canoes que tant d'interès despertava sempre, aquest any s'ha sospès. *Quare causa?* La manca d'inscripcions, ja que es trobaren al Marítim, amb que sols hi tenen la seva canoa a la llista.

Hi ha qui ens insinúa que això ha estat una venjança de les modestes agrupacions nàutiques del port, posseïdores quasi totes elles de canoes solament, que no han respost a la crida, perquè s'han fixat enguany de deu remes els equips, en

lloc de dotze com abans. I això diuen que ha sigut per a afavorir a l'equip del Marítim.

No ho sabem del cert, ni volem saber-ho. Sols si hem de remarcar el fet de que una regata, en la que sempre hi participaven més embarcacions que en cap altra, aquest any s'hagi de suspendre per manca d'inscripcions.

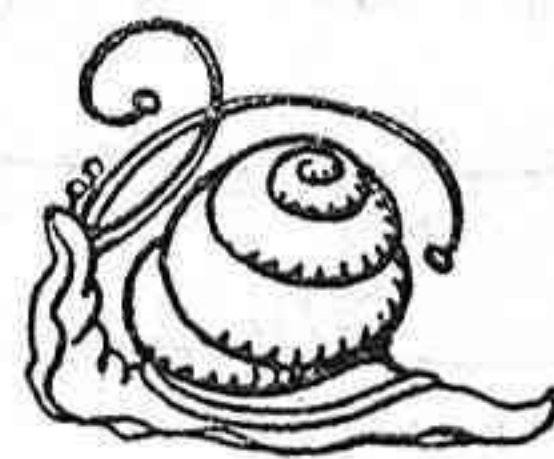
A nosaltres quasi bé ens venien ganes d'anar a câ'n Joanet i formar una tripulació per a donar als del Marítim el *gustazo* de derrotar-nos, ara que ja s'arrisquen a anar fins al riu amb la seva canoa i fins ho fan publicar als diaris.

Es una llàstima que estant tan ben preparats no es presenti ningú a plantals-hi cara. Què hi farem! Guardin les energies per una altra ocasió.

Sabem que en Ribera, jugador del *Uni* està enfadat amb nosaltres perquè li deiem l'altre dia que semblava un *indio*.

Home! no n'hi ha per tant! Perquè semblar una cosa no vol dir ésser-ho. Ademés que no tenim cap dubte de que, a pesar del seu caracter *frescales* és un bon xicot en el fons i fill de bona casa. Això no ho discutirem mai!

HIP

ESQUELLOTS

Match polític transcendent.

Els diputats regionalistes han presentat ja les esmenes al discurs de la Corona.

Al Congrés hi hagué una espectació immensa.

Val a dir la veritat que les esmenes son valentes: Tot allò de l'*Home Rule* irlandès, al costat del anunciat discurs d'en Cambó, queda a l'altura d'una espadanya.

L'efervescència era gran, com poques vegades s'hagués vist.

Serà un tap de gaseosa?

No trigarem en sortir de dubtes... si és que'ls dubtes no augmenten després del debat.

Durant l'ausència del Governador, quasi diàriament el senyor Die y Más, *Sancho* interí, ha telefonat a Madrid «dando cuenta de la tranquilidad que se observa en Barcelona».

Realment, a Barcelona hi regna molta tranquil·litat. Sobre tot en el Govern Civil.

Pobres inspectors!

Sembla que hi han amos de goços tan males-ànimes que atien aquestos als inspectors de cèdules canines que corren pel veïnat fent complir la llei del nou padró.

Aixis que'l funcionari s'acosta, els del goç criden: «Busca'l!... Busca'l!»

I les besties no s'accontenten en bordar-los sinó que, per mica que poden, els queixalen les pantorrilles.

Ara bé: ¿saben quina mida ha prés el Municipi contra aqueixa aberració? Doncs ha disposat que a cada inspector l'acompanyi un municipal.

Que és tant com donar més carn als goços.

El senyor Marsillach s'ha molestat per l'*esquellot* que li dedicàrem la setmana passada. Aprofita l'ocasió, per a, tot rectificant-nos, fer una mica d'atmosfera a favor de *La ciudad alegre y confiada* i de son autor. Ja's coneix que aquest és de Madrid, que no s'hi vol posar malament!

Però, cònsti-li al senyor Marsillach que nosaltres quan sentim *esquellots*, els sentim bé i no en els llocs que ell se pensa. «Arrojar la cara importa que el espejo no hay por qué» com digué el clàssic. Lo essencial per a que no sentim *esquellots*, és no fer el bou, diem nosaltres.

Els regidors estan molt enfeïnats. Aixó de la brigada eventual que ja estan discutint fa quatre o cinc sessions, no està encara ben esbrinat.

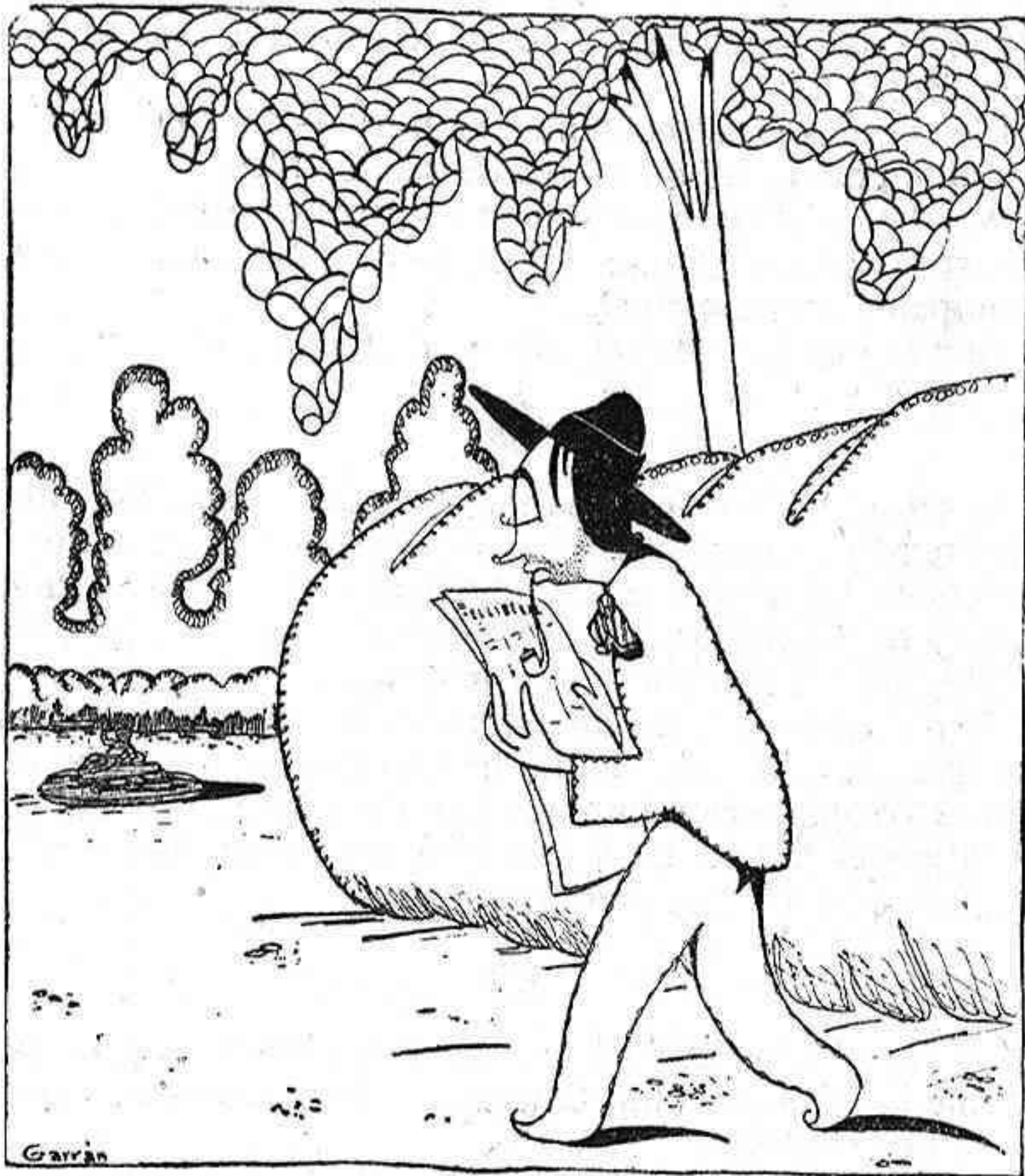
¡Sort que és *eventual*, que si arriba a ésser permanent!

Se diu que la «Societat d'Atracció de Forasters» està en tractes amb la Companyia de tramvies, per a lograr que no retiri de la circulació aquell tramvia amb el toro i el torero. Tot per que s'enrabí en Cambó.

TASCA INÚTIL

Les darreres sessions de la Mancomunitat

UN PESSIMISTA

— Pobres diputats regionalistes!... A hores d'ara els castellans ja en deuen haver fet butifarres.

En Prat de la Riba diu que ha de donar una conferència al Ateneu de Madrid.
I diuen també que a Madrid hi ha gran espectació.
¡Llástima! Perquè no l'entendran.

Sembla que l'Eugeni d'Ors pensa proposar al Govern francès que se concedeixi la legió de honor al Octavi Romeu, pantarca.
I té esperances de conseguir-ho.

De diumenge a diumenge hi haurà hagut a Barcelona sis espectacles taurins.
¡Aquesta sí que és la *ciudad alegre y confiada!*
Tant de bó que no s'hagi de posar trista de massa confiada?

El premi de 500 pessetes ofert per l'Ajuntament al pare abundantament prolífic, serà concedit enguany a don Jaime Millet, un senyor barceloní que té dotze fills.
Cent duros repartits entre dotze menja-pans, no és gran cosa que diguessim.
Pobre pare, si s'hagués de confiar de aqueix premi del Municipi.
Molta més il·lusió li ha de fer pensar que un dia els dotze fills poden convertir-se en dotze regidors.

Llegim que el Govern ha enviat, a tota pressa, un escamot de policíes a la frontera de Portugal.
Podem estar tranquils, doncs.
Podem estar tranquils, perquè quan les potencies se n'enterrin diràn que'ls portuguesos som nosaltres.

Somriuràn, i la cosa s'acabarà aquí, que és com si diguessim que acabarà bé o «en casori», com en les comedies del temps vell.

L'altre dia, el doctor Cirera va donar una conferència mèdica molt interessant.
En ella va demostrar com molts malalts, amb els quals no hi poden res les medecines, són curats, al cap de vall, per medi de la *persuasió*.
Home!... Si això és veritat, no sé què esperen els al·liats per a curar al Kaiser de la seva mania dominadora.
Prou *pildores* de plom, i vinga el règim persuasiu.

NOTES DE CASA.
Havem rebut de Palma un cartell dels Jocs Florals bilingües organitzats per l'Associació de la Premsa de Balears.
Hi consten bastants premis en objectes d'art i en metàlic.
Els esmentats Jocs es celebren amb motiu de les festes per l'inauguració dels traenvíes elèctrics que tindran lloc a l'*Illa de la calma*.

Encara no se sab lo que la Junta de l'Hospital de la Santa Creu pensa fer amb el teatre «Principal», malgrat tenir, segons diuen, moltes i molt bones proposicions!
Que pot-ser esperaven que hi anés un C. N. R.?
Què s'hi volen jugar que finalment hi faràn un *cine*?
Fa tanta falta a Barcelona!

Entre pare i fill:
—No te'n dones vergonya d'estar més atrassat d'estudis que el teu cosí, i això que és més petit que tú?...
—Oh, és que'l meu cosí és guenyo.
—I què vol dir que sigui guenyo?
—Que pot estudiar dues planes del llibre a la vegada.

Equis: Parlant, tampoc ens entendriem. Això de la musica, en els versos, ho tenim molt arrelat. En la seva *Ironia*, ademés de musica, hi trobem a faltar claretat, espontaneïtat, novetat i altres coses indispensables.—Eduald Sala: Alguna coseta entrarà en cartera.—R. Valls: Com de costum, farem la corresponent tria, i lo que vagi, anirà.—Josep Pujol: Endevinada, sí, senyor! Vostè és un peix que's porta l'oli.—G. C.: Tan a l'una com a l'altra, els manca frescor i facilitat.—Aguileta: De tant *simbòlica* resulta quelcom confusa. No obstant, entra en cartera per si un dia ens troba de més bon temple.—C. F. B.: Per ara no s'hi descobreix sinó una gran dòssi de bona intenció; llegeixi, llegeixi bons poetes abans de espolsar la lira.—F. Cervelló i J.: No m'acaben d'enternir.—P. Y. B.: Lo mateix li dic.

Antoni López, editor — Rambla del Mítg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

TELÉFONO 4115

COLECCIÓN DIAMANTE

Obras de los más notables escritores nacionales y extranjeros,
en tomos de unas 200 páginas, con elegantes cubiertas tipográficas

VAN PUBLICADOS

<p>1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urrutia. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Navea. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Melgosa. Un viaje á los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplán!
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pí y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matoses (Corzuelo). ¡Aleluyas finas!
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).</p> | <p>33. } A. Flores. Doce españoles de
34. } brocha gorda.
35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. } Jacinto Laballa. Novelas inti-
42. } mas.
43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.
44. F. Pí y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
47. R. Altamira. Novelitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fífina.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Cavia. Cuentos en guerrilla.
55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
56. Francisco Alcántara. Córdoba.
57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.
58. López Silva. De rompe y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.</p> | <p>62. Beaumont de Sevilla. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Ohaves. Cuentos de varias épocas.
64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
65. Francisco Pí y Arsuaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.
68. E. Gómez Garrillo. Tristes idilios
69. Nicolás Estévez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepín. Muerto de amor
78. Conde León Tolstol. Venid á mí...
79. A. Calderón. A punta de pluma.
80. Enrique Murger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.
84. E. Antonio Flores. ¡Huérfanal
85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pestana (Oafo). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
89. E. de Amlols. Aire y Luz.
90. L. Garofa de Giner. Valentina.
91. E. de Amlols. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de París.
94. Obras menores de Cervantes.</p> | <p>95. Obras menores de Cervantes.
96. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.
97. Voltaire. Cándido.
98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
99. J. Benavente. Teatro rápido.
100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
102. A. Guerra. Polvo del camino.
103. Camillo Castello Branco. María Moisés.
104. Graola Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina.
106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
108. Ega de Quelroz. La nodriza.
109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. M. Sarmento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
114. Jorge Manrique. Poesías.
115. Abate Prévost. Manón Lescaut.
116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
119. E. Marquina. Juglarías.
120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
121. S. Rusñol. Hojas de la vida.</p> |
|--|---|---|---|

PRECIO DE CADA TOMO: DOS REALES

PRONTO APARECERÁ EL TOMO 122 **RAFAEL** por **LAMARTINE**

OBRA NUEVA

GREGORIO MARTÍNEZ SIERRA

CARTAS A LAS MUJERES DE ESPAÑA

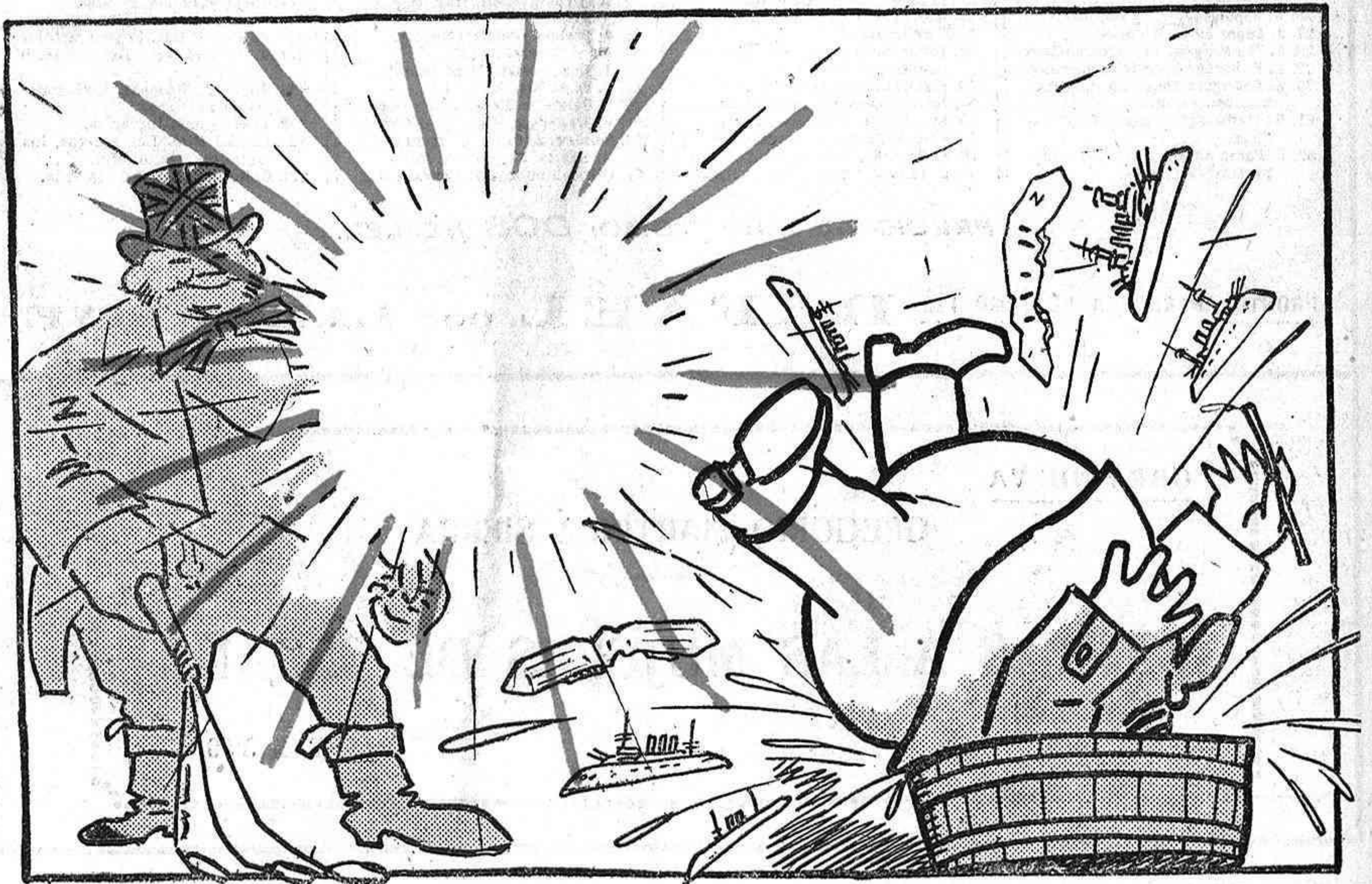
Un tomo

PESETAS 3'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebirà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

El «parte» oficial alemany

El «parte» oficial anglès